

2

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
'Αριθ. 'Ερωτ. № 127 / 1970

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δελ. 1968/30-1-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) .. Ναταῖοι .....
 (παλαιότερον ὄνομα : . Νάγυβι...), Ἑπαρχίας .... Ἀρτης ..,
 Νομοῦ ..... Ἀρτης ..
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος . Νικό-
 λαος Ἀγγελῆς ... ἐπάγγελμα .. Διδασκαλός .....
 Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Νατφάει .. Δροσοληκῆς Ἀρτης
 Πόσα εἴτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον .. ἔξ ..
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
 α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Νικόλαος .. Καλιακοίτσοι ..
 .....
 ηλικία .. 65 ἐτῶν γραμματικαὶ γνώσεις .. ἀπαιτούται .. Δημοτικοῦ σχολ-
 .....
 ..... τόπος καταγωγῆς .. Ναταῖοι ..
 .. Ἀρτης ..
 β) Παντελής Λαμπράκης

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΝΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικά περὶοχα προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖα ἰδιόκτητην βοσκήν ποιμνίων ; ἀ. εἰς ἐπαρχίαν παρωφίσσοντο αὐτὰ γὰρ κτήνη περὶοχα καὶ διὰ βοσκὴν ποιμνίων αὐτὰ ἄχρονοι καὶ πτερυγίδες.....
- Ὑπάρχον αὗται χωρίσματα ἢ ἐνηλλάσσονται κατὰ χρονικά διαστήματα ; β. ὑπάρχουσιν χωρίσματα .....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτήται ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς β) εἰς γαιοκτῆμονας ("Ελλήνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους) γ) εἰς Κοινοτήτας δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
- γ. Αὐτὰ ἀνήκουν εἰς τὸ μὲν χωρικόν.....
- 3) Ὁ πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; δ. ὑπάρχει διανομή τῆς περιουσίας του . π.ρ.ρ. τοῦ θανάτου.....

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; Οἱ κ.φ.τ.ρ. κ.φ. ἀεχ.δ.ρ.ὺν.τ.α.

συγχρόνως . Εἰς εἰν. γεωργίαν . καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; Ν.αί.....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; .....

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα).....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ἡμερομισθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; .....

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; .....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; Εἰς ἐργαζ.τ.α. εἰς καὶ κτήματα των.....

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; Ν.αί.....

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

Μ.Ε. Γνωκὴν. κόπρον, φυτικὴν καὶ ἐκάλυψιν χλόης δι' ὀργώματος.....

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; 1948

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; 1925

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποίᾳ κατεσκευάζετο τὸ ἄροτρον τούτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ;

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) 1965

- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ..... ✓

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....✓.....

5) Μηχανή ἄλωνισμοῦ .....✓.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατέσκευάζε (ἢ κατασκεύαζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .Ο. γεωργός. σ. αὐθ. τό. ἐκρηγματοπύλη

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. χεῖρα. λ. β. α.	6. σταβ. α. ρ. α.	11. ....
2. ζ.	7. κλειδί.	12. ....
3. { κοντούρα	8. φ. τε. ρ. α.	13. ρ. α. ε. χ. (1.)
4. ... ε. φ. ἡ. θ. α.	9. ... ἐ. κ. α.	14. ....
5. ... Σ. π. α. ἡ. θ. η.	10.	15. ....

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραὶ, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) **Τὸ ὕνι.** Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

Τὸ δὲ πρῶτον μέγεθος ὁρίζεται ἐκ τῆς ἐξίσωσης
 ὁρίζεται ἐκ τῆς ἐξίσωσης ὁρίζεται ἐκ τῆς ἐξίσωσης.

- 5) Ποιον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀντρίου; Ξυλιν. πλ. ακε'

και πολλών άλλων πραγμάτων. όπως

6) ἦτο (ἵεῖναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου ; (π. 843)

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαΐ κλπ.).....

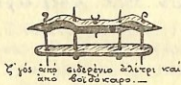
Ξηπερνέ, πριόνε, αριβέ, ευλοφάι, βυηλαρ και
 Γι'κοπο.

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. Β. ρ. κ. λ. , Ἰ. π. α. ρ. λ. , ὁ κ. λ. ο. ν. ρ. λ. , ὁ ν. ρ. α. λ. ....

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; Α. τ. α. ....

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; Ν. α. ι' ....

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεῦλια κλπ.).

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. ζεῦλα

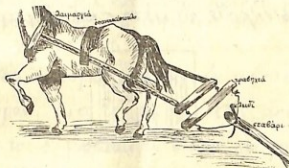
11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχού : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). Μ. α. σ. κ. α. λ.

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; ✓

Πῶς γίνεται ἡ ζεῦσις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; ✓

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

ζ. Ἀροτρίασις (ὄργανον) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνθέτα εἰς τὸν τόπον σας : Ἄνδρας ἐξ. ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ.)

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) *Τὰ βόδια τοποθετοῦνται τὸν παραπλευρῶν τοῦ ἄλλου. Τίθεται ἐπὶ τῶν τραχήλων τῶν ὀφθαλμῶν καὶ δένονται αὐτοὶ εἰς ταύτας λαμμοὺς τῶν κατόπιν εἰσέρχεται τὸ ἄροτρον εἰς τὴν μαίεκα καὶ ὀστερεῖνται διὰ τοῦ κλείδου.*
2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον. *Ὁμοίως.*

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργανον· μέ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία). *Τὰ βόδια μέ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν καὶ τὰ ἄλλα εἰς τὴν χειρολαβὰ. Τὰ ἄλλα μέ καλὴ κάρσι (καπίτρη) τοῦ ὁποίου τὸ ἄκρον δένεται εἰς τὴν χειρολαβὰ.*

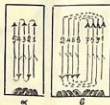

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Μετὸ ξύλινον ἄροτρον ὁρμώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένους αὐλάκας, ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (α).

ἢ ὁργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Μετὸ βιθροῦν ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β).....

Σημειώσατε μετὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσοδράδες κ.λ.π.); *Ἡ σπορὰ ἐγίνετο καὶ γίνεται εἰς σποριές.*

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); με αὐλακιάν; *Ναί.....*

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον; *Εἰς τὰ ρόχρια καὶ εἰς τοὺς ἐπικλινεῖς ἀγρούς.....*

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διανοίξεις τῶν αὐλάκων με τὸ ὕνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιά.....

Καθέτως, πλαγίως, βαθιά.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ... *καθίπτως, βαθιά. ἐν. τῶ. ὀργωμα... καὶ... πλαγίως. εἰς πῆν. σποράν.* .....

γ) Ἀροτρίασεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

Διὰ τὰ βιτηρα γίνεται ἐν μόνον ὀργωμα τῶ φθινόπωρον. Διὰ τὸν ἀραβοσίτον ἀρχαῖς ἀνοιξιάς γίνεται τὸ ὀργωμα καὶ κατὰ τὰ μέσα ἀνοιξιάς. γίνεται διβόλισμα καὶ ἐν ευκεχείᾳ ἢ σπορά...

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Γίνεται ὀργωμα, διβόλισμα καὶ ἐν ευκεχείᾳ ἢ σπορά... .....

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰνάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Δὲν ἀφήνουν ἐπαρτον τὸ χωράφι... .....

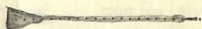
4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *εἶτον. κριθῶς ἐν. ἀραβοσίτου. κλπ. τρεῖς*

5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. *τὸ δισάκι* εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ... *Ναί* .....

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλει-
ψειδῃ σιδηρᾶν ράβδον, ἣ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον
τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

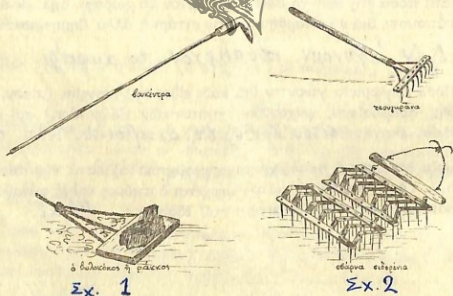
..Με' οὐρανὸν τριγωνικὴν πλάκα τοποθετημένην
εἰς τὸν ἐν ἀκρὸν τῆς θύκέντρας .....

2) Γίνεται μετά τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ..... *Ν.αί... Π.αλαιοτέρων μ.ε. εἰς ἄρνα*
ὡς εἰς 6x: 1. καὶ σήμερον μετ' ἄρνα ὡς εἰς 6x: 2.

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδρα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων).

Με' καβκα, ως εβ. 6x 3

γ) Ἑργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-
που· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

Διὰ τὸ σκάψιμο κρησимаποιεῖται δὲ καθεὺς
(6x3). καὶ εἰς τὸ ἐκάλισμα 4. τὰ πᾶσι (6x4)

Σx 3

Σx 4

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι πού ἐκτελοῦν

Μόνον εἰς περίπτωσιν ἀναδίσκου ἐξευχμένον.
ἡμῶν οἰοῦνται βοηθοὺς ὅσοι τὰ ἴσως μετ' ἑξοικῆς.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

Ἀπαρτὰ διὰ τὴν σποράν καὶ καλλιέργειαν
φασβιολῶν ἀπαιτεῖται ὄργωμα, διβολισμός, ἑτοιμασία
καὶ ἐκάλισμα. Διὰ τὰ ἀπαιτοῦνται μόνον σποράν.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. ...

παχιά.....

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλῶν ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς) καὶ ἄλλως.

Ἐσπέρνοντο εἰς αὐλάκια ἢ ἐφυτεύοντο
εἰς ἀβανθίς, λάκκους.....

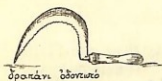
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργα εἰς θερισμὸν.

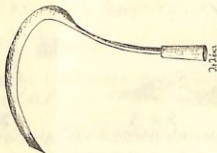
- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) *Μέ τὸ δρεπάνι...*
αφ. σ.χ. 1.....

Σχ. 1

Σχ. 2

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ.....ΔΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) θερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *Μέ δρεπανοῦ (σχ. 1), με φακτὸ (σχ. 2) καὶ κοβιά (σχ. 3)*

Σχ. 3

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

Εἰς τὸ δρεπανοῦ ὀδοντωτὴ καὶ εἰς τὸ φακτὸ τοῦ καὶ κοβιᾶν ὁμαλὴ.....

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

Ἐν εἰς τὸ ὀδοντωτὸν σχήματα ἐκ ξύλου.....

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) . *ἤ. παμνηθεύοντο. παρὰ τοῦ ἐμπορίου...*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ... *ἔτιναι. ἐν. χερσὶν. ἀκόμῃ. ὁ. θερι. γρός. δι. ἐκριζώσεως. τῶν. ὀσπρίων. μόνον.....*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *Πικίλει. ἀπό. 0, 10. ἔω. 0, 50 μ. ὡνά. λούως. τῆς. προτιμῆς. τοῦ. γινώσκ. καὶ. τῶν. ὕψους. τοῦ. ἔτους.*

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένου) εἰς τὸ χωράφι μαζί με τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *Ψάκεις.*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; ... *οἱ. ἴδιοι. οἱ. θεριεπαι. ἀπα. θέτουν. ἐπὶ. τοῦ. ἐδάφους. τὰ. δράγματα.....*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) ... *πολλὰ. ἐμοῦ. καὶ. αἱ. κεφαλαὶ. τῶν. σταχυῶν. εὐρίσκονται. πρὸς. τὴν. αὐτὴν. κατεύθυνσιν.....*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. Χειρόβραχα.....

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποίον ; .....

Ἄνδρες καὶ γυναῖκες, εἰς ἐλ. ἐρχονται...
ἐπαγγελματίαι θεριεταί.....

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).....

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; .....

Ἰ. Δ. Χ. Ι

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

Δέν. ἀρχί. ζει. θερισμός. τὴν. Τρίτην. καί.
Παρασκευήν. καὶ τὴν. 13^{ην}. μηνός.....

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....

Παικίλα. Δημόδη. ἄματα.
Τό. παπείκι. Βαίτια. κι. ἀ. φ. κ. ὅ. δια. π. ἀ. τυ. β. ε.
Βαί. δ. ω. Η. κ. ο. κ. κ. ι. ν. ο. φ. ο. ρ. ε. μ. ε. ν. η. Γ. κ. ὁ. λ. φ. ω. κ. λ. η.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάσαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράφετε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι εἶσιμον.....

Δέν. ὑ. παί. ρ. χ. ε. ι. τ. οῦ. τ. ο. ν. ἔ. θ. ι. μ. ο. ν.....

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μένουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

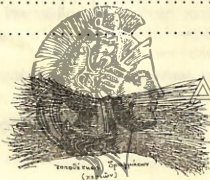
Τό. δέ. σ. ι. μ. ο. ν. ἐ. γ. ί. ν. ε. τ. ο. ἀ. μ. έ. σ. ω. ι. σ. μ. ε. τ. α. τ. ὸ. ν.
θ. ε. ρ. ι. σ. μ. ὸ. ν.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὥς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· με κοινὰ σχοινία, με σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Οἱ στάχυες ἔδένοντο εἰς χειρόβολα ἀπὸ
 τοῦς θριβταῖς μέγαλόχορτα ἢ μαλακόν
 καλάμους εἴτε...

.....
 .....
 .....
 .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

Τὰ δεμάτια μετὰ τὰ δέσιμα συνεκε-
 ντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερι-
 σμένου ἀγροῦ καὶ ἐτοποθετοῦντο.....
 εἰς θεμελίους.....

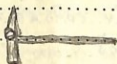
ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; Ἰσχυρίζομαι

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς... *Φεβρουάριον*
καὶ Μάρτιον.....

- 2) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
 μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
 ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
 ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
 φωτογραφίαν... *Με' τρεαπί*.....

στ'. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
 χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
 ναί, περιγράψατε πῶς ἐγένετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
 κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....
Ναί... Τὸ τριφύλλι καλλιεργεῖται ὡς ἔξῃς. Τὸ
χωράφι ἀργώνεται, διβρολιζεται καὶ εὐραυνίζεται. Ὑστερα
σπέρνεται πεταχτὰ. Σπέρνεται τὴν Ἀνοιξὶ καὶ διαρκῶς. Ζέ' τη περίου.
Ὁ σανὸς καὶ βίκος σπέρνεται πεταχτὰ καὶ ἀκολουθεῖ τὸ ὅργωμα.
Σπέρνεται τὸ φθινόπωρον.
 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
 σαν κ.ά.). Ἀρχαῖς. Ἀνοξέως. Με' δρέπανον καὶ κοβόειν....
 (Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....
Ἐρχαλῆα. (ἐκ 1), (ἐκ 3). ἔκ 13. 12.....
 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
 ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
 κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) . Μετὰ τὸ κτύπημα γίνεται ἐν τῷ χωράφει
 καὶ θήραντες καὶ ἀπολαύει . τὰ δέ τιμαν . Χρησιμο-
 ποιῶν . κακάντα καὶ δένειν . μπαδες με λυτὰ . ὅρμα
 τα .

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν . Συνεκεντρώνοντο
 πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην
 θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

. τὰ δεμάτια μεταφέρονται εἰς τὸ ἀλώνι . ᾗ! ...
 εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἐπιτιοῦ ὅπου καὶ γίνεται
 ὁ ἀλώνισμός .

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν
 δεμάτια . Εἰς τινὰς τόπους λέγεται : θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
 θεμωνιάστρα, κλπ . Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν
 ὅπου ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως ;

. τὰ δεμάτια τοποθετοῦνται εἰς σωρόν (θεμωνιά)

εἰς τὸ ἀκρον τοῦ ἀλώνι, ὁ κῶρος δὲν φέρει ὄνομα . . .
 ἢ θεμωνιά ἔχει κίλυνδρον καὶ οὐστάκι διευθύνονται πρὸς τὸ κέντρον

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνι-
 σμόν τῶν δημητριακῶν ; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
 σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
 χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι ;

. ἀνέκαθεν ὑπῆρχε ἀλώνι ἢ ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς . . .

καὶ αὐτὰ καὶ αὐτὰ (πλακῶν τρωτῶν) τοῦ ἐπιτιοῦ .

ἀνέκαθεν χωρισμός τοῦ καρποῦ εἰς ἄλλον χώρον

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι . Ἐντὸς τοῦ
 συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου ; Εἰς
 ποίαν θέσιν ; . Συνήθως εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας . . .

. κάποτε . . . πλησίον τῶν χωραφῶν . ἔνταῦς τοῦ . . .

συνοικισμοῦ . ἤτοι καὶ ἐντὸς χωρίου .

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

Συνήθως εἰς μίαν. Κάποτε εἰς 2-4 γειτονικάς...
οἰκογενεάς. Ἀλληλοβοηθαῖνε καὶ ἡλώνοντες μὲ τὴν εἰρήν.

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; Ἀρχάς...

Ἰουλίου καὶ ἄρχεται τέλος Ἰουλίου.....

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) Ἄλλοτε χωματῶλωνα...

ἐπιχρισμένον μὲ κόπρον ἀγλάστος... Ἄλλοτε πετρά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες).....

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματῶλωνα)· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων)... Τὸ χωματῶλωνα ἐπιχρυσίγεται... ἐκά-
στον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ εἰλωτικμοῦ καθα-
ρίζεται καὶ ἐπαλείφεται μὲ κόπρον βοῶν.....

- 9) Ὡς ἂνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; ...? Δ.Χ.4.....

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἄλω-

Τὰ δὲ δαμάτια τὰ ποδοπαύονται εἰς τὸ ἀλκίον κέ.
τοῦς ἐτάκας πρὸς τὸ κέντρον οὕτω ἐκκεκλι-
θεῖσαι κύνεας τὸ πλάτος αὐτοῦ δὲ ἢ καὶ τρεῖς.

A black and white line drawing of three oxen harnessed together, pulling a simple wooden plow. They are walking from left to right across a field. The plow is a basic wooden frame with a single blade. The oxen are depicted with simple outlines and some shading to show their form. The ground is represented by a few horizontal lines.

- α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησην τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος σπηγρός, στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρθῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

-11- ἑστρώσεις. δεμαζι'αν. ἢ δεικνύσας. τοῦ κέντρου.
εἰς... ἑ. γ. περίπου. Πέριδ. τοῦ κέντρου.....
ἦσαντι. οἱ ἀδωρίεταί. κατανεμημένοι. εἰς δύο.

Γαλιθρος, ομοιάδας, εφριδοκόμενας, η, γέ, α, πέναντι, 2ης, 2614)

- 20 —

-11- Σὺν μελῶν. ἐκείνης. ὁμοίως. πικίλῃ. ἀπὸ. 1^{ῆς} βάλτομα.

Κτοπᾶ. συγχρόνῃ. ἡ μία δὲ αἰς καὶ ἄταν. ἐπικλῶναι αὐτῇ
ταῖς δὲ αἰσῶν. καὶ πᾶ. ἡ ἑτέρα δὲ αἰς. τοῦς. ἐπικλῶναι καὶ

4. ἐργασία αὐτῆς συνίσταται μετατοπίσεων.
 ἡ ἐργασία αὐτῆς ἀπὸ τῶν μέσων ἀφαιρέσει
 τὴν ἐργασία αὐτῆς ἐξ ἀκολουθείας
 ὅταν ἀσπασθῇ ἀπὸ τῶν σταχυῶν καὶ
 οἱ κάλαμοι τοῦ βίου ἀφαιρεθῶσι...
 Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ²¹ αἰώνου ἕνα αἶμα μετὰ
 διαιρέσει (ex 16x 25) ὑπάρχει τοῖς σταχυῶν, ὥστε οἱ ἐργαζόμενοι
 καὶ ναὶ ἀνέβουν ἐπ' αὐτῶν.

8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;.....

Ἀρχίζει. π.μ. 10⁰⁰ ἢ 11⁰⁰ π.μ. καὶ διακόπτεται...
π.μ. 5⁰⁰ μ.μ.

12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

δουκράνι ἢ διχάλι

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχυν ;... Ν.αὐ.

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἄλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἄλωνιου. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν ... δ. τριῶμα .....

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἄλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

- 17) Ποιοὶ ἄλωνίζουσιν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικὰ ἄλωνιστα (ἐν Αἰτωλῖα : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἄλωνιστὰς καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἄλωνισμόν .....

.. Ἀλωνίζε... ὁ ἴδιος... ὁ γεωργός... καὶ τὸν βοηθῶν
οἱ γείτονες... καὶ... βυρρεῖς... του... .....

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἄλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρήσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Ἐκτύπων... εἰς... ἐκλίδες (δομαῖα) ἐπὶ πλακῶς, ἔπερε. ὁ πρῶτος καρπός.
ἐν εὐνοκείᾳ ἐκτύπων μὲ χονδρὸν ξύλον εἰς ἐκλίδας. Κατόπιν τοὺς ἀποκο-
πέντας στάχυν ἐκοπάνιστον μὲ κόπανον.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; . Κόπανος.

Κατεσκευάζετο ἐκ πλατάνου. Τὸ μῆκος ἦτο 950-970 μέτρα
καὶ. 24. πλάτος... 0,05-0,06 μέτρα καὶ. τὸ ἐκκῆμα του
ἦτο ὡς τὸ (6 x 1 ἐκ 24)

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.). *Τὸ κοπάνισμα ἐγένετο εἰς τὴν αὐλήν.*

Διὰ τὰ φαβόλια, ρεβίθια, φακὴν, ρυζιὰ ἐγένετο χωρεῖς κοπάνων

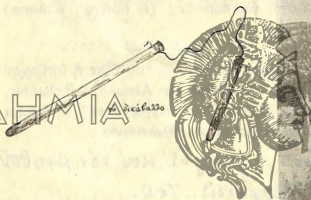

κοπανὸς στρογγυλὸς

σχ 1

ξύλο σφαιροειδὲς διὰ τὸ κοπάνισμα
μικρῶν σπορῶν δημοτικῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν; ... *Τὸ κοπ. ἀνέμ. ἐγένετο μόνον ὑπὸ τῶν
μελῶν τῆς οἰκογενείας.*

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

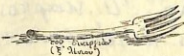
καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) *Τα' κοπάνι- νισμα. τῶν εταίρων. ἐγένετο. οὗ. ἀναγράφεται. εἰς τὴν 18^{ην}. ἐρωτηθῆν. 6ελ. 23. Τα' κοπάνιωμα. ἀπεβ. λειπεν εἰς τὴν. ἀχυροποίησιν τῶν εταίρων.*

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ; Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; ... *Ο.Χ.*

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποίος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) *Δὲν. ἔχει. χρῆσις. ἀλωνιστικῆς. μηχανῆς.*

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... *Οἱ. ἀλων. γ. ἰ. ὁ μὲν οἱ. σ. τὰ κ. α. 5ελ. 1. 6ελ. 25. καὶ. 26. 4. κ. α. 6ελ. 25. Τα' ἀπομένοντα 4. ε'. 24. 6. κ. α. 25.*

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο. (Ο. εὐκρηματισμός)

..μένος. σωρός. ἔχει βαῆμα. ἀτρογγυλόν. .. οὐδέν.....
..καρφώνεται. ἐποίκω. εἰς τὸν σωρόν.....
.....
.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

..τό. ἀνέμιον. γίνεται. μέ. φτυγάρι. .. Ἰάλικο. ἢ.
..μέ. τὰ. χέρια..... (ὅ. 2. βελ. 25.).....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστῆς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

..Ἄνδρας. ἢ. γυναῖκα.....
.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

..Ἰά. ἐπομέκοντα. .. τεμάχια σταχύων. λέγονται..
κεφαλίτικῃ. ..κό. τ. β. α. λ. α. ... Ο. ..καρπός. ..δεπ. ..αὐτά. ..ἀποχωρί-
..ῖται. ..μέ. κοπάνισμα. ..Ο. σῖτος. ..δέν. ἀποφλοιώνεται.....
.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζῶων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο .....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
 χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;.....
 Ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παρα-
 μένοντα χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων μετὰ τὸ...
 λιχνίσμα ^{γίνεται} μετὰν ἐρύλας, ὡς (εἰκ. 1, εἰκ. 27).....

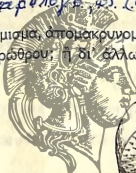
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρόθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

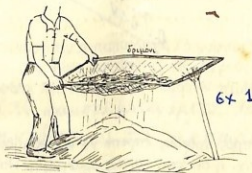
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο πάλιο δερμάτινο

κόθρος ἢ ἀμφιλόγος

δριμόνι

6x 1

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δормόни, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) . Ἄγρῶν. δια' τοῦ λικνίσματος

(ἐννεμίσματος). ἀποκομιθεῖν τὰ ἄχυρα, ὁ καρπὸς μὲν τὰ ἀποκείμενα κονδρῶν, γεμάσια, βακκύνων γίνεταί...
 ἐκράς.. Ἐπειτα μὲν τὸ κονδρῶν ἢ καὶ μὲν τὰ χέρια γεμί-
 λων τὸν ἀρύλογον. Ἐν συνεχείᾳ δὲ ὅτε σπένδον. τὸν..
 ἀρύλογον ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὸν μετακινῶν παλινδρομικῶς

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λικνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω,

ὁ καρπὸς σχηματίζεται ἐκράς μὲν τὰ χέρια ἢ καὶ μὲν
 ἐλπίνα φτυάρι καὶ ἐν συνεχείᾳ γεμίλων τὰ βακκύνων
 καὶ τὸν μεταφέρων ἐν τὸν ἀπαστήκην.....

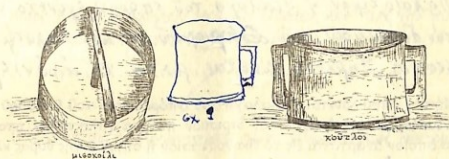
- 8) Ἀλλὰ εἴθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

οὐδὲν

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας)...^{ἔφιδετο. π.ε...}

^{δεκάτισμα.} (ἴκονρο, ἑπὶ λείστο.) ^{εἰσὺς. τωάρκους.} Ἡ κέρηβις
^{ἐγένετο με. κή.} βεβούρα. ^{χωρητικότητος.} 10. ὀκάδων. (σχ 1 σελ 29)

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἁλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) ^{ο. καρπὸς μετέφερετο. ἐλ. γή. οἰκία Ν.}
^{καὶ ἀπεθηκεύετο ἐλ. τα. ἀμπάρτα.} .....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; Τοῦ ἄχυρον ἀπὸ θηκεύετο ἐν τὸν
ἄχυρον ἐν τῷ χωρίου .....

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ....

Παλαιότερον ἢ διαλογὴ τοῦ σπόρου ἐγένετο κατὰ
τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τοῦ καλυτέρου
στάχυν. Σήμερον γίνεται μετὰ τὸ ἀλώνισμα .....

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχυῶν,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Ναὺ .....

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ ποσόν χρόνον ; Ἡ πλεκτὴ αὕτη
κυμαίνεται ἀπὸ τὸν ἑκάστη καὶ ἀναρτᾶται ἐν τὸν
τοῖχον καὶ εἰς οἰκίαν διὰ κατωπερικόν .....

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Τοιαῦτον ἔθιμον δὲν ἀπάρχει .....

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποιοι ἀνάπτουν τήν πυράν; παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;....

2) Ποῖος ἢ ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τήν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; Ἄν ναι, ἀπό ποῖον μέρος;.....

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξορκία, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα .....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-
λουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιᾶς κλπ.) ....

4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα
τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) .....

5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ἐν Ναζαίοις τῇ 30-1-1970

Πρός

Τό κέντρον Ἑρεύνης τῆς Ἑλληνικῆς Λαογραφίας.

Εἰς Ἀθήνας.

Ἐχομεν τήν τιμήν ν' ἀποστείλωμεν ὑμῖν ἐρωτηματολόγιον συμπληρωμένον ἀπὸ γεωργικὰ ἐργαζέται καὶ κατ' ἐσχισμὸν πύρας διὰ τὰ καθ' ὑμᾶς.

Μετά πάσης τιμῆς

Ο Ἀρχὴς τοῦ Σχολείου

Σ.Α.Π.

Ν. ΑΓΓΕΛΗΣ

